

ΚΑΡΛΟΣ
ΡΟΥΙΘ ΘΑΦΟΝ

Η ΣΚΙΑ
ΤΟΥ ΑΝΕΜΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: LA SOMBRA DEL VIENTO

Από τις Εκδόσεις Planeta S.A., Βαρκελώνη 2001

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Η σκιά του ανέμου**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Carlos Ruiz Zafón

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Βασιλική Κνήτου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Ελένη Γεωργοστάθη

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Σταμάτιος Κοτσάτος & ΣΙΑ Ο.Ε.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Κωνσταντίνα Παναγιώτου & ΣΙΑ Ο.Ε.

© Dragonworks S.L., 2002

© Φωτογραφίας εξωφύλλου:

Fondo F. Català-Roca/Archivo Fotográfico AHCOC

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2012

Πρώτη έκδοση: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΛΙΒΑΝΗ, 2004

Δεύτερη έκδοση: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Νοέμβριος 2012, 3.000 αντίτυπα

ISBN 978-960-496-781-0

*Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά
και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευσή του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοΐου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομιχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoioi Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΚΑΡΛΟΣ
ΡΟΥΙΘ ΘΑΦΟΝ

Η ΣΚΙΑ
ΤΟΥ ΑΝΕΜΟΥ

*Μετάφραση από τα ισπανικά:
Βασιλική Κνήτου*

*Για τον Ζοάν Ραμόν Πλάνας,
που θα του άξιζε κάτι καλύτερο*

ΤΟ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Θυμάμαι ακόμη εκείνο το ξημέρωμα που ο πατέρας μου με πήγε για πρώτη φορά να επισκεφτώ το Κοιμητήριο των Λησμονημένων Βιβλίων. Κυλούσαν οι πρώτες μέρες του καλοκαιριού του 1945 κι εμείς περπατούσαμε στους δρόμους μιας Βαρκελώνης παγιδευμένης κάτω από έναν σταχτή ουρανό κι έναν ήλιο τυλιγμένο στους ατμούς, που έλιωνε και χυνόταν στη Ράμπλα ντε Σάντα Μόνικα κόμπο τον κόμπο, σαν γιρλάντα από λιωμένο χαλκό.

«Αυτό που θα δεις σήμερα, Ντανιέλ, δεν πρέπει να το πεις σε κανέναν», με προειδοποίησε ο πατέρας μου. «Ούτε στο φίλο σου τον Τομάς. Σε κανέναν».

«Ούτε και στη μαμά;» ρώτησα εγώ δειλά.

Ο πατέρας μου αναστέναξε, καταφεύγοντας σ' εκείνο το θλιμμένο χαμόγελο που τον ακολουθούσε σαν σκιά σ' όλη του τη ζωή.

«Στη μαμά φυσικά και μπορείς», μου απάντησε σκύβοντας το κεφάλι. «Δεν έχουμε μυστικά από κείνη. Σ' εκείνη μπορείς να λες τα πάντα».

Λίγο μετά τον εμφύλιο πόλεμο, είχε ξεσπάσει μια επιδημία χολέρας, η οποία πήρε και τη μητέρα μου. Τη θάψαμε στο Μοντζουίκ τη μέρα που έκλεινα τα τέσσερά μου χρόνια. Θυμάμαι μόνο πως έβρεχε όλη μέρα κι όλη νύχτα και πως, όταν ρώτησα τον πατέρα μου αν έκλαιγε ο ουρανός, εκείνος δεν είχε φωνή να μου απαντήσει. Έξι χρόνια αργότερα, η απουσία της μάνας μου εξακολουθούσε να 'ναι για μένα ένα φάντασμα που με στοίχειωνε, μια κραυγάζουσα σιωπή που ακόμη δεν είχα μάθει να τη φιμώνω με τα λόγια. Ο πατέρας μου κι εγώ ζούσαμε στο μικρό διαμέρισμα της οδού Σάντα Άνα, δίπλα στην πλατεία της εκκλησίας. Ακρι-

βώς κάτω απ' το διαμέρισμά μας βρισκόταν το βιβλιοπωλείο μας, που ειδικεύοταν σε συλλεκτικές εκδόσεις και μεταχειρισμένα βιβλία, κληρονομιά απ' τον παππού μου, ένα μαγαζάκι μαγικό, που ο πατέρας μου πίστευε πως κάποια μέρα θα περνούσε στα δικά μου χέρια. Μεγάλωσα ανάμεσα στα βιβλία, βρίσκοντας αόρατους φίλους σε σελίδες που τρίβονταν και γίνονταν σκόνη και που τη μυρωδιά τους την έχω ακόμη στα χέρια μου. Από μικρός έμαθα να αποκοιμιέμαι καθώς περιέγραφα στη μάνα μου, μες στο μισόφωτο του δωματίου μου, τα γεγονότα της μέρας, τις περιπέτειές μου στο σχολείο, τα όσα είχα μάθει εκείνη τη μέρα... Δεν μπορούσα ν' ακούσω τη φωνή της ή να νιώσω το άγγιγμά της, αλλά το φως κι η ζεστασιά της έκαιγαν σε κάθε γωνιά εκείνου του σπιτιού, κι εγώ, με την ευπιστία αυτών που μπορούν ακόμη να μετρούν τα χρόνια τους στα δάχτυλα των χεριών τους, πίστευα πως, αν έκλεινα τα μάτια και της μιλούσα, εκείνη θα μπορούσε να μ' ακούσει όπου κι αν βρισκόταν. Κάποιες φορές ο πατέρας μου με άκουγε απ' την τραπεζαρία κλαίγοντας κρυφά.

Θυμάμαι ότι εκείνη την αυγή του Ιουνίου είχα ξυπνήσει ουρλιάζοντας. Η καρδιά μου χτυπούσε στο στήθος μου λες κι η ψυχή μου γύρευε ν' ανοίξει δρόμο και ν' αρχίσει να τρέχει προς τα πάνω. Ο πατέρας μου έτρεξε τρομαγμένος στο δωμάτιό μου και με πήρε στην αγκαλιά του, προσπαθώντας να με ηρεμήσει.

«Δεν μπορώ να θυμηθώ το πρόσωπό της. Δεν μπορώ να θυμηθώ το πρόσωπο της μαμάς», ψιθύρισα ξέπνοα.

Ο πατέρας μου με αγκάλιασε σφιχτά.

«Μην ανησυχείς, Ντανιέλ. Θα θυμάμαι εγώ και για τους δυο μας».

Κοιταχτήκαμε στο μισόφωτο, ψάχνοντας να βρούμε λόγια που δεν υπήρχαν. Εκείνη ήταν η πρώτη φορά που συνειδητοποίησα ότι ο πατέρας μου γερνούσε κι ότι τα μάτια του, τα βυθισμένα στην ομίχλη της απώλειας, κοιτούσαν πάντα προς τα πίσω. Ανασηκώθηκε και τράβηξε τις κουρτίνες, αφήνοντας να μπει το χλομό φως της αυγής.

«Άντε, Ντανιέλ, ντύσου. Θέλω να σου δείξω κάτι», είπε.

«Τώρα; Στις πέντε τα χαράματα;»

«Υπάρχουν πράγματα που μόνο μες στο σκοτάδι μπορεί να

τα δει κανείς», αποκρίθηκε εκείνος αόριστα, μ' ένα αινιγματικό χαμόγελο που κατά πάσα πιθανότητα είχε δανειστεί από κάποιο μυθιστόρημα του Αλέξανδρου Δουμά.

Οι δρόμοι ήταν ακόμη τυλιγμένοι στο λήθαργο της πάχνης και της νυχτερινής δροσιάς την ώρα που βγήκαμε στο κατώφλι. Τα φανάρια της Ράμπλα ζωγράφιζαν μια λεωφόρο γεμάτη ατμό, τρεμοπαίζοντας καθώς η πόλη τίναζε από πάνω της τον ύπνο κι έβγαζε εκείνο το νυχτερινό μακιγιάζ που την έκανε να θυμίζει ακουαρέλα. Φτάνοντας στην οδό Άρκο ντελ Τεάτρο, χωθήκαμε στα στενά της Ραβάλ, περνώντας απ' την αφιδωτή στοά που άπλωνε πάνω απ' τα κεφάλια μας ένα θόλο από γαλάζια ομίχλη. Ακολούθησα τον πατέρα μου μέσα σ' εκείνο το σοκάκι, που πιότερο θύμιζε ουλή παρά δρόμο, μέχρι που αφήσαμε οριστικά πίσω μας την ανταύγεια απ' τα φώτα της Ράμπλα. Το φως της αυγής, χτυπώντας πάνω σε μπαλκόνια και μαρκίζες, έσπαγε σε λοξές δέσμες που δεν έφταναν ν' αγγίξουν το έδαφος. Τελικά, ο πατέρας μου στάθηκε μπροστά σε μια σκαλιστή ξύλινη πόρτα, μαυρισμένη απ' τον καιρό και την υγρασία. Μπροστά μας υψωνόταν ένα κτίριο που μου φάνηκε σαν το παρατημένο πτώμα ενός παλατιού ή σαν ένα μουσείο της σκιάς και του αντίλαλου.

«Αυτό που θα δεις σήμερα, Ντανιέλ, δεν πρέπει να το πεις σε κανέναν», με προειδοποίησε ο πατέρας μου. «Ούτε στο φίλο σου τον Τομάς. Σε κανέναν».

Ένας μικρόσωμος άντρας με χαρακτηριστικά αρπακτικού και ασημένια μαλλιά μάς άνοιξε την πόρτα. Το γερακίσιο βλέμμα του στάθηκε πάνω μου ανεξίχνιαστο.

«Καλημέρα, Ισαάκ. Αυτός είναι ο γιος μου ο Ντανιέλ», ανακοίνωσε ο πατέρας μου. «Σε λίγο καιρό κλείνει τα έντεκα και κάποια μέρα θα αναλάβει το μαγαζί. Είναι πια στην κατάλληλη ηλικία για να γνωρίσει ετούτο το μέρος».

Ο άντρας που τον έλεγαν Ισαάκ μάς κάλεσε να περάσουμε μ' ένα ελαφρύ νεύμα. Ένα γαλαζωπό μισόφωτο κάλυπτε τα πάντα, έτσι που μόνο μάντευες τα ίχνη μιας μαρμάρινης σκάλας και μια στοά με νωπογραφίες που παρίσταναν πλήθος αγγέλων και μυθικών πλασμάτων. Ακολουθήσαμε το φύλακα μέσα από κείνο τον παλατιανό διάδρομο και φτάσαμε σε μια μεγάλη κυ-

κλική αίθουσα, όπου μια πραγματική βασιλική φτιαγμένη από σκιές στεκόταν κάτω από ένα θόλο διάτρητο από δέσμες φωτός –όμοιες μαχαιριές– που έπεφταν από ψηλά. Ένας λαβύρινθος από διαδρόμους και ράφια γεμάτα βιβλία υψωνόταν από τη βάση ως την κορυφή, σχηματίζοντας μια κυψέλη φτιαγμένη από στοές, σκάλες, εξέδρες και γέφυρες που σ' άφηναν να μαντέψεις μια γιγάντια βιβλιοθήκη η οποία υπάκουε σ' ένα απίθανο γεωμετρικό σχέδιο. Κοίταξα τον πατέρα μου με το στόμα ανοιχτό. Εκείνος μου χαμογέλασε, κλείνοντάς μου το μάτι.

«Ντανιέλ, καλώς ήρθες στο Κοιμητήριο των Λησμονημένων Βιβλίων».

Καμιά δωδεκαριά φιγούρες διακρίνονταν διάσπαρτες στους διαδρόμους και στις εξέδρες της βιβλιοθήκης. Κάποιες στράφηκαν να μας χαιρετήσουν από μακριά κι αναγνώρισα τα πρόσωπα διαφόρων συναδέλφων του πατέρα μου απ' τη συντεχνία των παλαιοβιβλιοπωλών. Στα μάτια του δεκάχρονου αγοριού που ήμουν τότε, εκείνοι οι άνθρωποι φάνταζαν σαν μέλη μιας μυστικής αδελφότητας αλχημιστών που συνωμοτούσαν πίσω απ' τις πλάτες του κόσμου. Ο πατέρας μου γονάτισε δίπλα μου και, κοιτώντας με ολόγεια στα μάτια, μου μίλησε μ' εκείνη την απαλή φωνή των υποσχέσεων και των εκμυστηρεύσεων.

«Αυτό το μέρος είναι ένα μυστήριο, Ντανιέλ, ένα ιερό. Κάθε βιβλίο, κάθε τόμος που βλέπεις έχει ψυχή. Την ψυχή εκείνου που το έγραψε και τις ψυχές αυτών που το διάβασαν, έζησαν κι ονειρεύτηκαν μαζί του. Κάθε φορά που ένα βιβλίο αλλάζει χέρια, κάθε φορά που το βλέμμα ενός ανθρώπου πλανιέται στις σελίδες του, το πνεύμα του αυξάνεται και δυναμώνει. Πριν από πολλά χρόνια, όταν ο δικός μου πατέρας με έφερε για πρώτη φορά εδώ, ετούτο το μέρος ήταν ήδη παλιό. Ίσως τόσο παλιό όσο κι η ίδια η πόλη. Κανένας δεν ξέρει να πει με σιγουριά από πότε υπάρχει ή ποιοι το δημιούργησαν. Θα σου πω αυτό που μου είπε κι ο πατέρας μου. Όταν μια βιβλιοθήκη εξαφανίζεται, όταν ένα βιβλιοπωλείο κλείνει τις πόρτες του, όταν ένα βιβλίο χάνεται στη λησμονιά, εμείς που γνωρίζουμε τούτο το μέρος, οι φύλακες, φροντίζουμε να σιγουρευτούμε ότι θα καταλήξει εδώ. Σ' αυτό το μέρος, τα βιβλία που πια κανείς δε θυμάται, τα βιβλία που έχουν χαθεί στο χρο-

νο, ζουν για πάντα, περιμένοντας να βρεθούν κάποια μέρα στα χέρια ενός καινούργιου αναγνώστη, ενός νέου πνεύματος. Εμείς στο μαγαζί τα πουλάμε και τ' αγοράζουμε, αλλά στην πραγματικότητα τα βιβλία δεν έχουν ιδιοκτήτη. Το καθένα απ' τα βιβλία που βλέπεις εδώ υπήρξε κάποτε ο καλύτερος φίλος ενός ανθρώπου. Τώρα πια έχουν μόνο εμάς, Ντανιέλ. Πιστεύεις πως θα μπορέσεις να κρατήσεις αυτό το μυστικό;»

Το βλέμμα μου χάθηκε στην απεραντοσύνη εκείνου του χώρου, στο μαγικό του φως. Κατένευσα κι ο πατέρας μου χαμογέλασε.

«Και ξέρεις ποιο είναι το καλύτερο;» με ρώτησε.

Βουβός, του έγνεψα πως όχι, δεν ήξερα.

«Σύμφωνα με το έθιμο, την πρώτη φορά που επισκέπτεται κάποιος αυτό το μέρος, πρέπει να διαλέξει ένα βιβλίο, όποιο προτιμάει, και να το υιοθετήσει, εξασφαλίζοντας πως ποτέ δε θα αφήσει να εξαφανιστεί, ότι θα μείνει για πάντα ζωντανό. Είναι μια πολύ σημαντική υπόσχεση. Για μια ζωή», μου εξήγησε ο πατέρας μου. «Σήμερα είναι η σειρά σου».

Για μισή περίπου ώρα περιπλανιόμουν στους μυστικούς διαδρόμους εκείνου του λαβυρίνθου που μύριζε παλιωμένο χαρτί, σκόνη και μαγεία. Άφησα το χέρι μου να χαϊδέψει τις ράχες που απλώνονταν μπροστά μου σαν ανοιχτές λεωφόροι, προκαλώντας με να επιλέξω. Διέκρινα, ανάμεσα σε τίτλους ξεθωριασμένους απ' τον καιρό, λέξεις σε γλώσσες που αναγνώριζα και δεκάδες άλλες, που ήμουν ανίκανος να κατατάξω. Διέσχισα σπειροειδείς διαδρόμους και στοές γεμάτες εκατοντάδες, χιλιάδες τόμους, που φαίνονταν να ξέρουν για μένα περισσότερα απ' όσα εγώ γι' αυτούς. Γρήγορα μου μπήκε η ιδέα ότι πίσω απ' το εξώφυλλο του καθενός από κείνα τα βιβλία ανοιγόταν ένα άπειρο σύμπαν που με καλούσε να το εξερευνήσω κι ότι έξω από κείνους τους τοίχους ο κόσμος άφηνε τη ζωή του να χάνεται σε απογεύματα με αγώνες ποδοσφαίρου και ραδιοφωνικές εκπομπές, αρκούμενος να βλέπει ως εκεί που φτάνει ο αφαλός του – άντε και λίγο παραπέρα. Ίσως ήταν εκείνη η σκέψη, ίσως η τύχη ή η περιβόητη συγγενής της, η μοίρα, αλλά την ίδια εκείνη στιγμή κατάλαβα ότι είχα διαλέξει το βιβλίο που επρόκειτο να υιοθετήσω. Ή ίσως

θα έπρεπε να πω καλύτερα το βιβλίο που επρόκειτο να υιοθετήσει εμένα. Πρόβαλλε ντροπαλά στην άκρη ενός ραφιού, δερματόδετο, με εξώφυλλα στο χρώμα του κρασιού, ψιθυρίζοντας τον τίτλο του με γράμματα χρυσαφιά, φλεγόμενα θαρρείς κάτω απ' το φως που έπεφτε φιλτραρισμένο απ' τη θολωτή οροφή. Πήγα κοντά του και χάιδεψα τις λέξεις με τις άκρες των δαχτύλων μου, διαβάζοντας σιωπηλά.

Η σκιά του ανέμου
ΧΟΥΛΙΑΝ ΚΑΡΑΞ

Ποτέ μου δεν είχα ξανακούσει να γίνεται λόγος για κείνο τον τίτλο ή το συγγραφέα του, αλλά αυτό δε μ' ένοιαξε καθόλου. Η απόφαση είχε παρθεί. Κι από τις δύο πλευρές. Πήρα το βιβλίο με ιδιαίτερη προσοχή και το ξεφύλλισα, αφήνοντας τις σελίδες του να φτερουγίσουν. Λευτερωμένο απ' το κελί του σ' εκείνο το ράφι, το βιβλίο άφησε στον αέρα ένα σύννεφο από χρυσαφιά σκόνη. Ικανοποιημένος απ' την επιλογή μου, επέστρεψα πίσω απ' τους ίδιους διαδρόμους του λαβυρίνθου, κρατώντας το βιβλίο μου κάτω απ' τη μασχάλη και μ' ένα χαμόγελο στα χείλη. Ίσως να με είχε επηρεάσει η μαγική ατμόσφαιρα εκείνου του τόπου, αλλά ένιωθα σίγουρος πως αυτό το βιβλίο είχε μείνει χρόνια εκεί περιμένοντάς με, ίσως πριν καν ακόμη γεννηθώ.

Εκείνο το απόγευμα, όταν επέστρεψα και πάλι στο διαμέρισμα της οδού Σάντα Άνα, βρήκα καταφύγιο στο δωμάτιό μου κι αποφάσισα να διαβάσω τις πρώτες αράδες του καινούργιου μου φίλου. Πριν καλά καλά το συνειδητοποιήσω, είχα βουτηξει μέσα του, ακολουθώντας ένα δρόμο δίχως επιστροφή. Το μυθιστόρημα αφηγούνταν την ιστορία ενός άντρα που έψαχνε να βρει τον αληθινό του πατέρα, τον οποίο ποτέ του δεν είχε γνωρίσει και που την ύπαρξή του είχε ανακαλύψει μόνο χάρη στα τελευταία λόγια που είχε προφέρει η μάνα του στην κλίνη του θανάτου. Η ιστορία εκείνης της αναζήτησης μετατρέποταν σε μια φαντασμαγορική οδύσσεια, κατά την οποία ο πρωταγωνιστής πάλευε να

ξαναβρεί τη χαμένη παιδική ηλικία και νιότη του, ενώ παράλληλα αποκαλυπτόταν σιγά σιγά η σκιά ενός κακότυχου έρωτα, που η ανάμνησή του έμελλε να τον καταδιώκει ως το τέλος των ημερών του. Όσο προχωρούσε η ανάγνωση, η δομή της αφήγησης άρχισε να μου θυμίζει εκείνες τις ρώσικες κούκλες που μέσα τους βρίσκει κανείς αμέτρητες μινιατούρες-αντίτυπα του ίδιου τους του εαυτού. Βήμα το βήμα, η πλοκή αναλυόταν σε χίλιες ιστορίες, λες και είχε μπει σ' ένα δωμάτιο με καθρέφτες και η αρχική εικόνα πολλαπλασιαζόταν σε δεκάδες διαφορετικούς αντικατοπτρισμούς, όντας πάντα στην ουσία μία και μοναδική. Τα λεπτά και οι ώρες πέρασαν θαρρείς μέσα σε όνειρο. Ώρες αργότερα, παγιδευμένος στην πλοκή, μόλις που πρόσεξα να αντηχούν κάπου μακριά οι χτύποι της καμπάνας του καθεδρικού που σήμαινε μεσάνυχτα. Θαμμένος στο χαλκόχρωμο φως της λάμπας πάνω στο τραπέζι μου, βυθίστηκα σ' έναν κόσμο από εικόνες κι αισθήσεις πρωτόγνωρες. Πρόσωπα που μου φαίνονταν τόσο αληθινά όσο κι ο αέρας που ανέπνεα με έσυραν σε μια δίνη περιπέτειας και μυστηρίου απ' την οποία δεν ήθελα να ξεφύγω. Σελίδα τη σελίδα, αφέθηκα να με τυλίξει η μαγεία της ιστορίας και του κόσμου της, μέχρι που η ανάσα της αυγής χάιδεψε το παράθυρό μου και το κουρασμένο βλέμμα μου πλανήθηκε στην τελευταία σελίδα. Εάπλωσα στο γαλαζωπό μισόφωτο της ανατολής με το βιβλίο πάνω στο στήθος μου κι αφουγκράστηκα το θόρυβο της κοιμισμένης πόλης καθώς έσταζε πάνω στις στέγες τις πιτσιλισμένες με το χρώμα της πορφύρας. Ο ύπνος και η εξάντληση μου χτυπούσαν την πόρτα, αλλά αρνήθηκα να τους παραδοθώ. Δεν ήθελα να χάσω τη μαγική αίσθηση της ιστορίας, ούτε ν' αποχαιρετήσω ακόμη τους ήρωές της.

Άκουσα μια φορά έναν απ' τους τακτικούς πελάτες στο βιβλιοπωλείο του πατέρα μου να λέει πως λίγα πράγματα σημαδεύουν έναν αναγνώστη όσο το πρώτο βιβλίο που βρίσκει στ' αλήθεια το δρόμο ως την καρδιά του. Εκείνες οι πρώτες εικόνες, ο απόηχος από κείνα τα λόγια που πιστεύουμε πως έχουμε αφήσει πίσω μας μας συνοδεύουν για όλη μας τη ζωή και σμιλεύουν στη μνή-

μη μας ένα παλάτι στο οποίο, αργά ή γρήγορα –άσχετα με το πόσα βιβλία θα έχουμε διαβάσει στο μεταξύ, πόσους κόσμους θα έχουμε ανακαλύψει, πόσα θα έχουμε μάθει ή ξεχάσει–, σίγουρα θα επιστρέψουμε. Για μένα, αυτές οι μαγικές σελίδες θα είναι για πάντα εκείνες που βρήκα ανάμεσα στους διαδρόμους του Κοιμητηρίου των Λησμονημένων Βιβλίων.

ΜΕΡΕΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΧΤΗΣ
1945-1949

Ε να μυστικό αξίζει όσο κι εκείνοι απ' τους οποίους θέλου-
 με να το κρατήσουμε κρυφό. Με το που ξύπνησα, η πρώ-
 τη μου παρόρμηση ήταν να μοιραστώ όσα ήξερα για την
 ύπαρξη του Κοιμητηρίου των Λησμονημένων Βιβλίων με τον
 καλύτερό μου φίλο. Ο Τομάς Αγκιλάρ ήταν ένας συμμαθητής
 μου που αφιέρωνε τον ελεύθερο χρόνο του και το ταλέντο του
 στην επινόηση πανέξυπνων κατασκευών, ελάχιστης όμως πρα-
 κτικής αξίας, όπως το αεροστατικό βέλος και η δυναμική σβού-
 ρα. Ο Τομάς ήταν ο ιδανικός άνθρωπος για να μοιραστεί κανείς
 μαζί του ένα τέτοιο μυστικό. Ονειρευόμουν μ' ανοιχτά τα μάτια
 και φανταζόμουν εμένα και το φίλο μου τον Τομάς εφοδιασμέ-
 νους με φανάρια και πυξίδα, αποφασισμένους να ανακαλύψου-
 με τα μυστικά εκείνης της βιβλιογραφικής κατακόμβης. Έπειτα
 όμως θυμήθηκα την υπόσχεσή μου κι αποφάσισα ότι οι περιστά-
 σεις απαιτούσαν αυτό που στα αστυνομικά μυθιστορήματα ανα-
 φέρεται ως διαφορετικό *modus operandi*. Το μεσημέρι πλεύρισα
 τον πατέρα μου κι άρχισα να τον ρωτάω για κείνο το βιβλίο και
 για τον Χουλιάν Καραάξ, που, μες στον ενθουσιασμό μου, φαντα-
 ζόμουν ότι θα ήταν πασίγνωστοι σε όλο τον κόσμο. Το σχέδιό
 μου ήταν να βρω όλα του τα έργα και να τα διαβάσω μονορού-
 φι μέσα σε λιγότερο από μία βδομάδα. Φανταστείτε την έκπλη-
 ξή μου όταν ανακάλυψα πως ο πατέρας μου, βιβλιοπώλης πάπ-
 που προς πάππου και καλός γνώστης των εκδοτικών καταλόγων,
 δεν είχε ακούσει ποτέ να γίνεται λόγος για τη *Σκιά του ανέμου* ή
 για τον Χουλιάν Καραάξ. Παραξενεμένος κι ο πατέρας μου, έλεγ-
 ξε τη σελίδα με τα στοιχεία της έκδοσης.

«Σύμφωνα μ' αυτά που λέει εδώ, το συγκεκριμένο αντίτυ-

πο είναι το ένα από τα δύο χιλιάδες πεντακόσια που τυπώθηκαν στη Βαρκελώνη από τις Εκδόσεις Καμπεστάνι τον Δεκέμβριο του 1935».

«Τον ξέρεις αυτό τον εκδοτικό οίκο;»

«Πάνε χρόνια που έκλεισε. Η πρωτότυπη έκδοση όμως δεν είναι αυτή εδώ, αλλά μία άλλη, απ' τον Νοέμβριο της ίδιας χρονιάς, που τυπώθηκε στο Παρίσι... Απ' τον εκδοτικό οίκο Γκαλιανό & Νεβάλ. Δε μου λέει τίποτα».

«Άρα πρόκειται για μετάφραση;» ρώτησα εγώ σαστισμένος.

«Δεν αναφέρει τίποτα τέτοιο. Απ' ό,τι φαίνεται εδώ, το κείμενο είναι το πρωτότυπο».

«Ένα βιβλίο στα ισπανικά που εκδόθηκε πρώτα στη Γαλλία;»

«Δε θα ήταν η πρώτη φορά, στις εποχές που ζούμε», σχολίασε ο πατέρας μου. «Ίσως ο Μπαρθελό να μπορεί να μας βοηθήσει...»

Ο Γουστάβο Μπαρθελό ήταν ένας ηλικιωμένος συνάδελφος του πατέρα μου, ιδιοκτήτης ενός σπηλαιώδους βιβλιοπωλείου στην οδό Φερνάντο, που δέσποζε στην αφρόκρεμα της συντεχνίας των παλαιοβιβλιοπωλών. Ζούσε προσκολλημένος μόνιμα σε μια σβησμένη πίπα που ανέδιδε ευωδιές περσικού παζαριού και περιέγραφε τον εαυτό του ως τον τελευταίο των ρομαντικών. Ο Μπαρθελό υποστήριζε πως στο γενεαλογικό του δέντρο υπήρχε μια μακρινή συγγένεια με το λόρδο Βύρωνα, παρόλο που ο ίδιος καταγόταν απ' την περιοχή του Κάλντας ντε Μόντμπουι. Θέλοντας ίσως να καταστήσει φανερή αυτή τη σχέση, ο Μπαρθελό ντυνόταν μόνιμως σαν δανδής του δέκατου ένατου αιώνα, με φουλάρι, παπούτσια από λευκό δέρμα κι ένα μονόκλ χωρίς διορθωτικό φακό, που, σύμφωνα με τις κακές γλώσσες, δεν το έβγαζε ούτε όταν πήγαινε στην τουαλέτα. Στην πραγματικότητα, η πιο σημαντική συγγένεια σ' ό,τι τον αφορούσε ήταν εκείνη με το γεννήτορά του, ένα βιομήχανο που είχε πλουτίσει ακολουθώντας μεθόδους λίγο-πολύ σκοτεινές στα τέλη του δέκατου ένατου αιώνα. Απ' ό,τι μου εξήγησε ο πατέρας μου, ο Γουστάβο Μπαρθελό ήταν στην ουσία πάμπλουτος και το βιβλιοπωλείο που διατηρούσε ήταν περισσότερο το πάθος του παρά η δουλειά του. Αγαπούσε ανεπιφύλακτα τα βιβλία και, παρόλο που ο ίδιος το αρνιόταν κατηγορηματικά, αν κά-

ποιος έμπαινε στο βιβλιοπωλείο του κι ερωτευόταν ένα αντίτυπο που η τιμή του ήταν απαγορευτική για τον ίδιο, εκείνος την κατέβαζε όσο χρειαζόταν, ή ίσως και να το χάριζε ακόμα, εφόσον εκτιμούσε ότι ο αγοραστής ήταν όντως ένας αναγνώστης επιπέδου κι όχι κανένας φλώρος ερασιτέχνης. Πέρα απ' αυτές του τις ιδιοτροπίες, ο Μπαρθελό διέθετε μνήμη ελέφαντα και μια σχολαστικότητα τόσο πρόδηλη και ηχηρή που δε διέφευγε της προσοχής κανενός, εάν όμως υπήρχε ένας άνθρωπος που να ξέρει από παράξενα βιβλία, δεν ήταν άλλος απ' αυτόν. Εκείνο το απόγευμα, αφού κλείσαμε το μαγαζί, ο πατέρας μου μου πρότεινε να πάμε ως το καφέ Ελς Κουάτρε Γκατς*, στην οδό Μοντσιό, όπου ο Μπαρθελό και τα φιλαράκια του της ομάδας των βιβλιόφιλων συζητούσαν συχνά για καταραμένους ποιητές, νεκρές γλώσσες και αριστουργήματα εγκαταλειμμένα στο έλεος του σκόρου.

Το Ελς Κουάτρε Γκατς ήταν δυο βήματα απ' το σπίτι μας και για μένα αποτελούσε μια απ' τις πιο αγαπημένες μου γωνιές σ' όλη τη Βαρκελώνη. Εκεί είχαν γνωριστεί οι γονείς μου το 1932 κι εγώ απέδιδα εν μέρει το εισιτήριό μου για τούτη τη ζωή στη μαγεία εκείνου του παλιού καφέ. Πέτρινοι δράκοι φύλαγαν την πρόσοψή του, που υψωνόταν σ' ένα σταυροδρόμι από σκιές, ενώ οι γκαζόλαμπές του πάγωναν το χρόνο και τις αναμνήσεις. Στο εσωτερικό του, οι πελάτες μπερδεύονταν με τις σκιές άλλων εποχών. Λογιστές, ονειροπόλοι και μαθητευόμενοι στον κόσμο του πνεύματος μοιράζονταν το τραπέζι τους με τον αντικατοπτρισμό του Πάμπλο Πικάσο, του Ισαάκ Αλμπένιθ, του Φεδερίκο Γκαρθία Λόρ-

* Els Quatre Gats (Οι Τέσσερις Γάτοι): Καφέ της Βαρκελώνης, που άνοιξε στις 12 Ιουνίου του 1927 στο ισόγειο του κτιρίου Κάσα Μαρτί, κοντά στο κέντρο της πόλης. Το Ελς Κουάτρε Γκατς ανακαινίστηκε κατά την περίοδο της μετάβασης στη δημοκρατία, το 1978. Ο Πάμπλο Πικάσο σύχναζε εκεί κατά τα πρώιμα χρόνια της καλλιτεχνικής του πορείας, ενώ το συγκεκριμένο καφέ αποτέλεσε επί δεκαετίες χώρο συνάντησης καλλιτεχνών και σύμβολο για την πόλη. (Σ.τ.Μ.)

κα και του Σαλβαντόρ Νταλί. Εκεί ο κάθε φτωχοδιάβολος μπορούσε, πληρώνοντας το αντίτιμο ενός καφέ με γάλα, να νιώσει για λίγες στιγμές ιστορική φυσιογνωμία.

«Κοίτα να δεις, ο Σεμπέρε», αναφώνησε ο Μπαρθελό βλέποντας τον πατέρα μου να μπαίνει, «ο άσωτος υιός. Σε τι οφείλουμε την τιμή;»

«Την τιμή την οφείλετε στο γιο μου, τον Ντανιέλ, don Γουστάβο, που μόλις έκανε μια ανακάλυψη».

«Ελάτε, λοιπόν, να καθίσετε μαζί μας, γιατί ένα τέτοιο συμβεβηκός αξίζει να το γιορτάσουμε», αναφώνησε ο Μπαρθελό.

«Συμβεβηκός;» ψιθύρισα εγώ στον πατέρα μου.

«Ο Μπαρθελό χρησιμοποιεί συχνά λόγιες λέξεις», μου απάντησε εκείνος χαμηλόφωνα. «Μην του πεις κουβέντα, γιατί θα πάρει θάρρος».

Οι ομοτράπεζοι μας έκαναν χώρο στη συντροφιά τους κι ο Μπαρθελό, που του άρεσε να επιδεικνύει δημόσια τη γενναιοδωρία του, επέμεινε να μας κεράσει.

«Πόσων χρονών είναι το παλικαράκι;» ρώτησε ο Μπαρθελό κοιτάζοντάς με με την άκρη του ματιού του.

«Σχεδόν έντεκα», δήλωσα εγώ.

Ο Μπαρθελό μού χαμογέλασε περιπαικτικά.

«Δηλαδή δέκα. Μη φορτώνεσαι παραπανίσια χρόνια, ζώφιο, η ίδια η ζωή θα φροντίσει γι' αυτό».

Κάμποσοι απ' τη συντροφιά μουρμούρισαν κατανεύοντας. Ο Μπαρθελό έκανε νόημα σ' ένα σερβιτόρο που, κρίνοντας απ' την όψη του, λίγο ήθελε για να ανακηρυχθεί ιστορικό μνημείο να έρθει να πάρει την παραγγελία μας.

«Ένα κονιάκ για το φίλο μου τον Σεμπέρε, και για το βλαστάρι του ένα γάλα με μαρέγκα και κανέλα, γιατί πρέπει να μεγαλώσει. Α, φέρε μας και καμιά φέτα ζαμπόν, αλλά όχι σαν κι αυτό που μας έφερες πρωτύτερα, ε; Για όποιον θέλει λάστιχα, υπάρχει κι η Πιρέλι», βρυχήθηκε ο βιβλιοπώλης.

Ο σερβιτόρος κατένευσε κι έφυγε σέροντας τα πόδια και την ψυχή του.

«Καλά τα λέω εγώ», σχολίασε ο βιβλιοπώλης. «Πώς να βρεθούν δουλειές, ε; Αφού σ' ετούτη τη χώρα δεν παίρνει κανείς σύ-

ναξη ούτε μετά θάνατον. Κοιτάζτε τον Σιντ. Η περίπτωση του δεν έχει γιατρεία».

Ο Μπαρθελό γεύτηκε τη σβησμένη του πίπα, ενώ το γερακίσιο βλέμμα του κοίταζε με ενδιαφέρον το βιβλίο που κρατούσα στα χέρια μου. Παρά τη φανφαρόνικη συμπεριφορά του κι όλες εκείνες τις μπουρδολογίες, ο Μπαρθελό μπορούσε να μυριστεί ένα καλό θήραμα όπως μυρίζεται ο λύκος το αίμα.

«Για να δούμε λοιπόν», είπε ο Μπαρθελό παριστάνοντας τον αδιάφορο. «Τι μου φέρατε εδώ;»

Έριξα μια ματιά στον πατέρα μου. Εκείνος κατένευσε. Δίχως άλλη εισαγωγή, έτεινα το βιβλίο στον Μπαρθελό. Ο βιβλιοπώλης το πήρε στα έμπειρα χέρια του. Τα δάχτυλά του, που θύμιζαν δάχτυλα πιανίστα, διερεύνησαν ταχύτατα την υφή, τη συνοχή και την κατάσταση του τόμου. Επιδεικνύοντας το φλωρεντίνικο χαμόγελό του, ο Μπαρθελό εντόπισε τη σελίδα με τα στοιχεία της έκδοσης και τη μελέτησε με ένταση κι επιμονή αστυνομικού για ένα περίπου λεπτό. Οι υπόλοιποι τον παρακολουθούσαν σιωπηλοί, λες και περίμεναν κάποιο θαύμα ή την άδεια για ν' αρχίσουν να ανασαίνουν και πάλι.

«Καράξ. Ενδιαφέρον», μουρμούρισε με ύφος ανεξιχνίαστο.

Άπλωσα και πάλι το χέρι μου για να πάρω πίσω το βιβλίο. Ο Μπαρθελό ανασήκωσε τα φρύδια του, αλλά τελικά μού το επέστρεψε μ' ένα παγερό χαμόγελο.

«Και πού το βρήκες αυτό, αγοράκι μου;»

«Είναι μυστικό», του απάντησα, ξέροντας πως ο πατέρας μου θα πρέπει να χαμογελούσε από μέσα του.

Ο Μπαρθελό συνοφρυώθηκε και έστρεψε το βλέμμα του προς τον πατέρα μου.

«Φίλε μου Σεμπέρε, επειδή είστε εσείς, για όλη την εκτίμηση που σας τρέφω και προς τιμήν της μακράς και βαθιάς φιλίας που μας συνδέει σαν αδερφούς, ας πούμε σαράντα τάλιρα κι ας τελειώνει εδώ η κουβέντα».

«Αυτό θα πρέπει να το διαπραγματευτείτε με το γιο μου», αποκρίθηκε ο πατέρας μου. «Δικό του είναι το βιβλίο».

Ο Μπαρθελό μού χάρισε ένα λυκίσιο χαμόγελο.

«Τι λες, λοιπόν, αγοράκι; Σαράντα τάλιρα δεν είναι κι άσχη-

μα για την πρώτη σου πώληση... Σεμπέρε, ετούτο το παιδί θα κάνει καριέρα σ' αυτή τη δουλειά».

Οι υπόλοιποι της συντροφιάς γέλασαν με το χαριτωμένο του σχόλιο. Ο Μπαρθελό με κοίταξε ευχαριστημένος, βγάζοντας το δερμάτινο πορτοφόλι του. Μέτρησε τα σαράντα τάλιρα –που για κείνη την εποχή ήταν σωστή περιουσία– και μου τα έτεινε. Εγώ περιορίστηκα να τ' αρνηθώ σιωπηρά. Ο Μπαρθελό συνοφρυώθηκε.

«Πρόσεξε, γιατί η απληστία είναι, όπως και να 'χει, θανάσιμο αμάρτημα, ε;» σχολίασε. «Άντε, ας πούμε εξήντα τάλιρα, ν' ανοίξεις κι ένα βιβλιάριο καταθέσεων, γιατί στην ηλικία σου πρέπει κανείς ν' αρχίζει να σκέφτεται το μέλλον».

Αρνήθηκα και πάλι. Ο Μπαρθελό έριξε ένα οργισμένο βλέμμα στον πατέρα μου μέσα απ' το μονόκλ του.

«Μη με κοιτάτε εμένα», είπε ο πατέρας μου. «Εγώ βρίσκομαι εδώ μόνον ως συνοδός».

Ο Μπαρθελό αναστέναξε, παρατηρώντας με διεξοδικά.

«Για πες μου, λοιπόν, νεαρέ, εσύ τι ακριβώς θέλεις;»

«Αυτό που θέλω εγώ είναι να μάθω ποιος είναι ο Χουλιάν Καραξ και πού μπορώ να βρω άλλα βιβλία που να 'χει γράψει ο ίδιος».

Ο Μπαρθελό γέλασε χαμηλόφωνα και φύλαξε ξανά το πορτοφόλι του, επανεκτιμώντας τον αντίπαλό του.

«Κοίτα να δεις ένας ακαδημαϊκός που μας προέκυψε! Σεμπέρε, για πες μας, τι τον ταΐζεις αυτό τον μικρό;» αστειεύτηκε.

Ο βιβλιοπώλης έγειρε προς το μέρος μου με ύφος εμπιστευτικό και για μια στιγμή μού φάνηκε πως διέκρινα στο βλέμμα του μια κάποια εκτίμηση, που λίγο νωρίτερα σίγουρα δεν υπήρχε.

«Θα κάνουμε μια συμφωνία», μου είπε. «Αύριο, Κυριακή, το απόγευμα, θα περάσεις απ' τη βιβλιοθήκη του Ατενέο και θα με ζητήσεις. Εσύ θα φέρεις το βιβλίο σου, για να μπορέσω να το εξετάσω καλύτερα, κι εγώ θα σου πω όλα όσα ξέρω για τον Χουλιάν Καραξ. Quid pro quo*».

* Λατινική έκφραση, που σε ελεύθερη απόδοση σημαίνει «δούναι και λαβείν» ή «μία σου και μία μου». (Σ.τ.Μ.)

«Quid pro ti;»

«Λατινικά είναι, παλικαράκι μου. Δεν υπάρχουν νεκρές γλώσσες, μόνο ναρκωμένα μυαλά. Για να σ' το πω κι αλλιώς, πάει να πει ότι το κάθε πράγμα έχει την τιμή του, τίποτα δε χαρίζεται, αλλά σε συμπάθησα και λέω να σου κάνω μια χάρη».

Οι ρητορείες που έσταζαν απ' τα χείλη εκείνου του άντρα ήταν ικανές να σκοτώσουν μύγα εν πτήσει, αλλά υποπτευόμουν ότι, αν ήθελα να μάθω οτιδήποτε σχετικά με τον Χουλιάν Καραξ, με συνέφερε να τα έχω καλά μαζί του. Του χάρισα ένα αγγελικό χαμόγελο, δείχνοντας πόσο απολάμβανα τις λατινικούρες και την ευφράδειά του.

«Να το θυμάσαι, αύριο στο Ατενέο», κατέληξε ο βιβλιοπώλης. «Αλλά να φέρεις και το βιβλίο μαζί, αλλιώς η συμφωνία δεν ισχύει».

«Εντάξει».

Η συζήτησή μας έσβησε σιγά σιγά και χάθηκε μες στα μурμουρητά των υπολοίπων της συντροφιάς, που μιλούσαν για κάτι έγγραφα τα οποία είχαν βρεθεί στα υπόγεια του Ελ Εσκοριάλ και άφηναν να εννοηθεί ότι ενδεχομένως το όνομα δον Μιγκέλ ντε Θερβάντες να ήταν απλώς το λογοτεχνικό ψευδώνυμο μιας τριχωτής αντρογυναίκας απ' το Τολέδο. Ο Μπαρθελό, με ύφος απόν, δε συμμετείχε στη βυζαντινού προσανατολισμού συζήτηση, παρά κοιτούσε εμένα μέσ' απ' το μονόκλ του, μ' ένα κρυφό χαμόγελο. Ή ίσως, πάλι, να κοίταζε μονάχα το βιβλίο που κρατούσα στα χέρια μου.

Εκείνη την Κυριακή τα σύννεφα είχαν γλιστρήσει απ' τον ουρανό στη γη κι οι δρόμοι κείτονταν πνιγμένοι μέσα σε μια λίμνη καυτής ομίχλης, που έκανε να ιδρώνουν τα θερμόμετρα στους τοίχους. Νωρίς το απόγευμα, όταν η θερμοκρασία κόντευε πια τους τριάντα βαθμούς, ξεκίνησα για το ραντεβού μου με τον Μπαρθελό στην οδό Κανούδα, στο Ατενέο, με το βιβλίο μου υπό μάλης και τον ιδρώτα να μου μουσκεύει το μέτωπο. Το Ατενέο ήταν –κι εξακολουθεί να είναι– μία απ' τις πολλές γωνιές της Βαρκελώνης όπου ο δέκατος ένατος αιώνας δεν έχει μάθει ακόμα τα νέα για τη συνταξιοδότησή του. Η πέτρινη σκάλα, ξεκινώντας από ένα αίθριο που θύμιζε παλάτι, οδηγούσε σ' ένα απόκοσμο δίκτυο από διαδρόμους και αίθουσες ανάγνωσης, όπου εφευρέσεις όπως το τηλέφωνο, η βιασύνη ή το ρολόι χειρός αποτελούσαν φουτουριστικούς αναχρονισμούς. Ο θυρωρός –που ίσως απλώς να 'ταν ένα άγαλμα με στολή– ίσα που βλεφάρισε βλέποντάς με να φτάνω. Γλίστρησα ως τον πρώτο όροφο, μακαρίζοντας τα φτερά ενός ανεμιστήρα που μουρμούριζε ανάμεσα σε αποχαυνωμένους αναγνώστες οι οποίοι έλιωναν σαν τα παγάκια πάνω απ' τα βιβλία και τα σημειωματάριά τους.

Η φιγούρα του δον Γουστάβο Μπαρθελό διαγραφόταν πλάι στην τζαμαρία μιας στοάς που έβλεπε στον εσωτερικό κήπο του κτιρίου. Παρά τη σχεδόν τροπική ατμόσφαιρα, ο βιβλιοπώλης φορούσε τα συνηθισμένα του ρούχα, ίδιος φιγουρίνι, και το μονόκλ του λαμπύριζε στο μισόφωτο σαν νόμισμα στον πάτο ενός πηγαδιού. Δίπλα του διέκρινα μια σιλουέτα ντυμένη μ' ένα λευκό βαμβακερό φόρεμα, που μου φάνηκε σαν άγγελος σκαλισμένος στην πάχνη. Ακούγοντας τα βήματά μου, ο Μπαρ-

θελό μισόκλεισε τα μάτια και μου έγνεψε να πάω κοντά τους.

«Ο Ντανιέλ, σωστά;» ρώτησε ο βιβλιοπώλης. «Το έφερες το βιβλίο;»

Έγνεψα καταφατικά και στις δυο ερωτήσεις και κάθισα στην καρέκλα που μου έδειξε ο Μπαρθελό, πλάι σ' εκείνον και στη μυστηριώδη συνοδό του. Για κάμποση ώρα ο βιβλιοπώλης περιορίστηκε να χαμογελάει ατάραχος, αγνοώντας την παρουσία μου. Σύντομα παραιτήθηκα από κάθε ελπίδα να με συστήσει στην ασπροντυμένη κοπέλα, όποια κι αν ήταν αυτή. Ο Μπαρθελό φερόταν λες κι εκείνη δε βρισκόταν εκεί και κανένας απ' τους δυο μας δεν μπορούσε να τη δει. Την παρατήρησα απ' το πλάι, φοβούμενος μην τυχόν συναντήσω το βλέμμα της, που εξακολουθούσε να 'ναι χαμένο στο πουθενά. Το πρόσωπο και οι βραχιονές της ήταν ντυμένα μ' ένα δέρμα χλομό, σχεδόν διάφανο. Είχε αδρά χαρακτηριστικά, σχεδιασμένα με χέρι σταθερό κάτω από τα μαύρα της μαλλιά, που έλαμπαν σαν βρεγμένη πέτρα. Την υπολόγισα γύρω στα είκοσι, αλλά κάτι στη συμπεριφορά της και στον τρόπο με τον οποίο η ψυχή της θαρρείς κι έπεφτε στα πόδια της, σαν τα κλαδιά μιας ιτιάς, με έκανε να σκεφτώ πως δεν είχε ηλικία. Φαινόταν παγιδευμένη σ' εκείνη την κατάσταση αιώνιας νιότης που προορίζεται για τις κούκλες στις πολυτελείς βιτρίνες. Προσπαθούσα να διακρίνω το σφυγμό της κάτω απ' το δέρμα εκείνου του λαιμού που θύμιζε κύκνο, όταν κατάλαβα ότι ο Μπαρθελό με κοίταζε επίμονα.

«Θα μου πεις, λοιπόν, πού το βρήκες το βιβλίο;» ρώτησε.

«Θα το έκανα, αλλά έχω υποσχεθεί στον πατέρα μου να φυλάξω το μυστικό», αποκρίθηκα εγώ.

«Κατάλαβα. Ο Σεμπέρε και τα μυστήριά του», είπε ο Μπαρθελό. «Καλά, μαντεύω κι από μόνος μου πού το βρήκες. Σπουδαίο θήραμα πέτυχες, νεαρέ μου. Είν' αυτό που λέμε να βρεις βελόνα στ' άχυρα. Έλα λοιπόν, θα μ' αφήσεις να το δω;»

Του έτεινα το βιβλίο κι ο Μπαρθελό το πήρε στα χέρια του με άπειρη λεπτότητα.

«Το διάβασες, υποθέτω».

«Μάλιστα, κύριε».

«Σε ζηλεύω. Ανέκαθεν πίστευα ότι η πιο κατάλληλη στιγμή για

να διαβάσει κανείς τον Καράξ είναι όταν έχει ακόμη νέα καρδιά και καθαρό μυαλό. Το ήξερες πως αυτό είναι το τελευταίο μυθιστόρημα που έγραψε;»

Του έγνεψα σιωπηλά πως όχι, δεν το ήξερα.

«Ξέρεις πόσα αντίτυπα σαν κι αυτό κυκλοφορούν στην αγορά, Ντανιέλ;»

«Χιλιάδες, υποθέτω».

«Κανένα», διευκρίνισε ο Μπαρθελό. «Εκτός απ' το δικό σου. Τα υπόλοιπα κάηκαν».

«Κάηκαν;»

Ο Μπαρθελό μου χάρισε απλώς το ανεξιχνίαστο χαμόγελό του, ξεφυλλίζοντας το βιβλίο και χαϊδεύοντας το χαρτί σαν να ήταν το πολυτιμότερο μετάξι στον κόσμο. Η γυναίκα με τα λευκά στράφηκε αργά προς το μέρος μου. Στα χείλη της ζωγραφίστηκε ένα ντροπαλό, τρεμάμενο χαμόγελο. Τα μάτια της ψηλάφισαν το κενό, με κάτι κόρες λευκές σαν το μάρμαρο. Κατάπια το σάλιο μου. Ήταν τυφλή.

«Δεν την ξέρεις την ανιψιά μου την Κλάρα, σωστά;» με ρώτησε ο Μπαρθελό.

Περιορίστηκα να του γνέψω αρνητικά, ανίκανος να πάρω το βλέμμα μου από κείνο το πλάσμα με το δέρμα που θύμιζε πορσελάνινη κούκλα και τα λευκά μάτια – τα πιο θλιμμένα μάτια που είδα ποτέ μου.

«Στην πραγματικότητα, αυτή που ειδικεύεται στον Χουλιάν Καράξ είναι η Κλάρα, γι' αυτό και την έφερα», είπε ο Μπαρθελό. «Κι ακόμα καλύτερα, λέω, με την άδειά σας, εγώ να αποσυρθώ σε μian άλλη αίθουσα για να εξετάσω αυτό τον τόμο όση ώρα εσείς θα λέτε τα δικά σας. Πώς σας φαίνεται;»

Τον κοίταξα εμβρόντητος. Ο βιβλιοπώλης, αρπακτικό ως το κόκαλο και αδιάφορος απέναντι στις επιφυλάξεις μου, μου έδωσε απλώς ένα χτυπηματάκι στην πλάτη κι έφυγε με το βιβλίο μου υπό μάλης.

«Τον έχεις εντυπωσιάσει, το ξέρεις;» είπε η φωνή πίσω απ' την πλάτη μου.

Στράφηκα, για να ανακαλύψω το αχνό χαμόγελο της ανιψιάς του βιβλιοπώλη να ψηλαφίζει το κενό. Η φωνή της ήταν κρυ-

στάλλινη, διάφανη και τόσο εύθραυστη, που μου φάνηκε πως τα λόγια της θα θρυμματίζονταν αν τη διέκοπτα εκεί που μιλούσε.

«Ο θεός μου μου είπε πως σου πρόσφερε ένα σημαντικό ποσό για το βιβλίο του Καραξ αλλά εσύ αρνήθηκες να του το πουλήσεις», πρόσθεσε η Κλάρα. «Κέρδισες το σεβασμό του».

«Οποιοσδήποτε στη θέση μου το ίδιο θα έκανε», αναστέναξα εγώ.

Πρόσεξα πώς έγερνε το κεφάλι της η Κλάρα όταν χαμογελούσε κι ότι τα δάχτυλά της έπαιζαν μ' ένα δαχτυλίδι που έμοιαζε σαν γιρλάντα από ζαφείρια.

«Πόσων χρονών είσαι;» με ρώτησε.

«Σχεδόν έντεκα», αποκρίθηκα εγώ. «Κι εσείς;»

Η Κλάρα γέλασε μπροστά σ' εκείνη την ένδειξη αυθάδικης αθωότητας.

«Έχω σχεδόν τα διπλά σου χρόνια, αλλά και πάλι δε χρειάζεται να μου μιλάς στον πληθυντικό».

«Δείχνετε νεότερη», σχολίασα, προσπαθώντας να βρω έναν τρόπο να ξεπεράσω τις εντυπώσεις που προκάλεσε η διακρισία μου.

«Θα σ' εμπιστευτώ λοιπόν, μια κι εγώ δεν ξέρω πώς δείχνω στ' αλήθεια», μου αποκρίθηκε, δίχως ν' αφήσει εκείνο το αγνό χαμόγελο να σβήσει απ' τα χείλη της. «Αν όμως σου φαίνομαι νεότερη, τότε έχεις έναν επιπλέον λόγο να μου μιλάς στον ενικό».

«Όπως νομίζετε, δεσποινίς Κλάρα».

Παρατήρησα προσεκτικά τα χέρια της, τα ανοιγμένα σαν φτερούγες πάνω στην ποδιά της, τον εύθραυστο κορμό της, που διαγραφόταν υπαινικτικά κάτω απ' τις πτυχές του βαμβακερού υφάσματος, τη γραμμή των ώμων της, την απίστευτη χλομάδα του λαιμού της και τα κλειστά της χείλη, που τόσο θα 'θελα να μπορούσα να χαϊδέψω με τις άκρες των δαχτύλων μου. Ποτέ άλλοτε δε μου 'χε δοθεί η ευκαιρία να παρατηρήσω μια γυναίκα από τόσο κοντά και με τόση ακρίβεια, δίχως το φόβο να συναντήσω το βλέμμα της.

«Τι κοιτάζεις;» με ρώτησε η Κλάρα, με μια μικρή δόση κακίας.

«Ο θεός σας λέει πως είστε ειδική στον Χουλιάν Καραξ», αυτοσχεδίασα εγώ, με το στόμα στεγνό.

«Ο θεός μου θα ήταν ικανός να πει οτιδήποτε προκειμένου να καταφέρει να μείνει για λίγο μόνος του μ' ένα βιβλίο που τον συναρπάζει», αποκρίθηκε η Κλάρα. «Εσύ όμως θα πρέπει να αναρωτιέσαι πώς γίνεται κάποιος που είναι τυφλός να είναι ειδικός στα βιβλία, απ' τη στιγμή που δεν μπορεί να τα διαβάσει».

«Η αλήθεια είναι πως αυτό δεν το είχα σκεφτεί».

«Για εντεκάχρονο αγόρι, μια χαρά τα καταφέρνεις στα ψέματα. Πρόσεξε, γιατί θα καταλήξεις σαν το θείο μου».

Φοβούμενος μην κάνω και πάλι καμιά γκάφα για χιλιοστή φορά, περιορίστηκα να κάθομαι εκεί σιωπηλός και να τη χαζεύω γοητευμένος.

«Εμπρός, έλα κοντά μου», είπε εκείνη.

«Ορίστε;»

«Έλα, μη φοβάσαι. Δε δαγκώνω».

Σηκώθηκα απ' την καρέκλα μου και πλησίασα εκεί που καθόταν η Κλάρα. Η ανιψιά του βιβλιοπώλη σήκωσε το δεξί της χέρι, ψάχνοντάς με στα τυφλά. Δίχως να ξέρω και πολύ καλά πώς έπρεπε να φερθώ, έκανα ένα ακόμα βήμα και της πρόσφερα το χέρι μου. Εκείνη το κράτησε στο αριστερό της χέρι και μου πρόσφερε σιωπηλή το δεξί της. Ενστικτωδώς κατάλαβα τι ήθελε από μένα και την οδήγησα στο πρόσωπό μου. Το άγγιγμά της ήταν σταθερό και απαλό συγχρόνως. Τα δάχτυλά της διέτρεχαν τα μάγουλα και τα ζυγωματικά μου. Έμεινα ακίνητος, μην τολμώντας σχεδόν να ανασάνω, όση ώρα η Κλάρα διάβαζε με τα χέρια της τα χαρακτηριστικά μου. Κι ενόσω το έκανε, χαμογελούσε μόνη της και μπόρεσα να δω πώς ανοιγόκλεινε ελαφρά τα χείλη της, λες και μουρμούριζε σιωπηρά. Ένωσα το άγγιγμα των χεριών της στο μέτωπο, στα μαλλιά και στα βλέφαρά μου. Στάθηκε στα χείλη μου, σχεδιάζοντάς τα σιωπηρά με το δείκτη και το μεσαίο της δάχτυλο. Τα χέρια της μύριζαν κανέλα. Ξεροκατάπια, νιώθοντας το σφυγμό μου να επιταχύνεται κι ευχαριστώντας τη Θεία Πρόνοια που δεν υπήρχαν αυτόπτες μάρτυρες να δουν την ντροπή που έκανε το πρόσωπό μου να φουντώνει τόσο, ώστε θα μπορούσε κανείς να ανάψει πούρο από μισό μέτρο μακριά.

Εκείνο το απόγευμα το βουτηγμένο στην ομίχλη και στο ψιλόβροχο η Κλάρα Μπαρθελό μου έκλεψε την καρδιά, την ανάσα και τον ύπνο. Κάτω απ' το μαγικό φως του Ατενέο, τα χέρια της έγραψαν στο δέρμα μου μια κατάρα που έμελλε να μ' ακολουθεί για χρόνια. Ενόσω εγώ τη χάζενα σαηγνευμένος, η ανισιά του βιβλιοπώλη μου είπε την ιστορία της εξηγώντας μου πώς είχε σκοντάψει κι εκείνη, επίσης συμπτωματικά, πάνω στις σελίδες του Χουλιάν Καραξ. Το τυχαίο αυτό γεγονός είχε συμβεί σ' ένα χωριό της Προβηγκίας. Ο πατέρας της, γνωστός δικηγόρος, που συνδεόταν με το υπουργικό συμβούλιο του προέδρου Κομπάνις, είχε τη διορατικότητα να στείλει την κόρη και τη γυναίκα του να μείνουν με την αδερφή του, στην άλλη μεριά των συνόρων, με το ξεκίνημα του Εμφυλίου Πολέμου. Κάποιοι ήταν της γνώμης ότι υπερέβαλλε, ότι στη Βαρκελώνη δεν επρόκειτο να συμβεί το παραμικρό κι ότι στην Ισπανία, που ήταν το λίκνο κι ο στυλοβάτης του χριστιανικού πολιτισμού, η βαρβαρότητα ήταν ένα θέμα που αφορούσε μόνο τους αναρχικούς, κι ότι αυτοί, με τα ποδήλατα και τις μπαλωμένες τους κάλτσες, δε θα το πήγαιναν και πολύ μακριά το πράγμα. «Οι λαοί δεν κοιτάζονται ποτέ στον καθρέφτη», έλεγε πάντα ο πατέρας της Κλάρα, «πολλώ δε μάλλον όταν τους έχει καρφωθεί στο νου να κάνουν πόλεμο». Ο δικηγόρος ήταν καλός γνώστης της ιστορίας και ήξερε ότι το μέλλον μπορεί κανείς να το διαβάσει στους δρόμους, στα εργοστάσια και στα στρατόπεδα πιο καθαρά απ' ό,τι στον πρωινό Τύπο. Επί μήνες τούς έγραφε κάθε βδομάδα. Στην αρχή απ' το γραφείο του στην οδό Ντιπουαθιόν, έπειτα χωρίς διεύθυνση αποστολέα και τελικά κρυφά, από ένα κελί στο κάστρο του Μοντζουίκ, όπου

βρέθηκε –όπως και τόσοι άλλοι– χωρίς κανέναν να τον δει να μπαίνει και δίχως να ξαναβγεί ποτέ.

Η μητέρα της Κλάρα διάβαζε τα γράμματά του μεγαλόφωνα, κρύβοντας ανεπαρκώς τα δάκρυά της και παραλείποντας τις παραγράφους που η κόρη της διαισθανόταν χωρίς να χρειαστεί να τις διαβάσει. Αργότερα, τα μεσάνυχτα, η Κλάρα έπειθε την ξαδέρφη της την Κλοντέτ να της ξαναδιαβάσει τα γράμματα του πατέρα της ολόκληρα. Έτσι λοιπόν διάβαζε η Κλάρα, με μάτια δανεικά. Κανένας δεν την είδε ποτέ να χύνει έστω κι ένα δάκρυ, ούτε καν όταν έπαψαν να έρχονται οι επιστολές του δικηγόρου ή όταν τα νέα του πολέμου σ' έκαναν να μαντεύεις το χειρότερο.

«Ο πατέρας μου ήξερε από την αρχή τι επρόκειτο να συμβεί», μου εξήγησε η Κλάρα. «Έμεινε στο πλευρό των φίλων του γιατί πίστευε πως αυτό ήταν το καθήκον του. Τον σκότωσε η πίστη του σ' ανθρώπους που, όταν έφτασε η ώρα της κρίσης, τον πρόδωσαν. Ποτέ σου μην εμπιστεύεσαι κανέναν, Ντανιέλ, και κυρίως όσους θαυμάζεις. Αυτοί θα σου καταφέρουν τις χειρότερες μαχαιρίες».

Η Κλάρα έλεγε εκείνα τα λόγια με μια σκληράδα που φαινόταν να 'χει σφυρηλατηθεί μέσα σε χρόνια μυστικά και σκοτεινά. Εγώ χάθηκα στο πορσελάνινο βλέμμα της, σ' εκείνα τα μάτια τα δίχως δάκρυα και πλάνες, ακούγοντάς τη να μιλάει για πράγματα που εκείνο τον καιρό δεν καταλάβαινα. Η Κλάρα περιέγραφε πρόσωπα, τοπία και αντικείμενα που ποτέ δεν είχε δει με τα ίδια της τα μάτια με τη λεπτομέρεια και την ακρίβεια ζωγράφου της φλαμανδικής σχολής. Η γλώσσα της ήταν φτιαγμένη από την υφή και τον ήχο των πραγμάτων, το χρώμα των φωνών, το ρυθμό των βημάτων. Μου είπε πως, κατά την περίοδο της εξορίας της στη Γαλλία, εκείνη και η ξαδέρφη της η Κλοντέτ είχαν τον ίδιο κατ' οίκον παιδαγωγό και δάσκαλο, έναν πενηντάρη μεθύστακα, που περνούσε τον εαυτό του για γραμματιζόμενο και κοκορευόταν ότι μπορούσε να απαγγείλει την *Αινειάδα* του Βιργιλίου στα λατινικά δίχως προφορά, στον οποίο τα κορίτσια είχαν δώσει το παρατσούκλι μεσιέ Ροκφόρ, προς τιμήν της ιδιαίτερης

μυρωδιάς που ανέδιδε η χάρη του, παρ' όλα τα ρωμαϊκά μπάνια με κολόνιες κι αρώματα με τα οποία περιποιούνταν την πανταγκριελική* μορφή του. Ο μεσιέ Ροκφόρ, παρά τις αξιοσημείωτες ιδιοτροπίες του –μεταξύ των οποίων ξεχώριζε η σταθερή κι επίμονη πεποίθησή του ότι τα αλλαντικά, και κυρίως τα λουκάνικα που έστελναν στην Κλάρα και στη μητέρα της οι συγγενείς τους από την Ισπανία, ήταν σκέτο βάλαμο για την κυκλοφορία του αίματος και την ασθένεια της ποδάγρας–, ήταν άνθρωπος με εκλεπτυσμένα γούστα. Από νεαρός πήγαινε στο Παρίσι μία φορά το μήνα προκειμένου να εμπλουτίζει τα πνευματικά του αποθέματα με τα πιο πρόσφατα νέα απ' το χώρο της λογοτεχνίας, να επισκέπτεται μουσεία και –απ' ό,τι έλεγαν οι φήμες– να περνάει καμιά νύχτα στην αγκαλιά μιας νεαρούλας που ο ίδιος την είχε βαφτίσει μαντάμ Μποβαρί, παρόλο που την έλεγαν Ορτάνς και είχε μια έντονη τάση για τριχοφυΐα στο πρόσωπο. Στις πολιτιστικές του αυτές εξορμήσεις, ο μεσιέ Ροκφόρ συνήθιζε να επισκέπτεται έναν πάγκο με χρησιμοποιημένα βιβλία που ήταν στημένος απέναντι απ' τη Νοτρ Νταμ, και ίσα ίσα εκεί πέτυχε, εντελώς τυχαία, ένα απόγευμα του 1929, το μυθιστόρημα ενός άγνωστου συγγραφέα, ενός κάποιου Χουλιάν Καραξ. Πάντα ανοιχτός στο νέο, ο μεσιέ Ροκφόρ αγόρασε το βιβλίο, κυρίως επειδή ο τίτλος τού φάνηκε άκρως υπαινικτικός κι εκείνος πάντα συνήθιζε να διαβάζει κάτι ελαφρύ στο τρένο της επιστροφής. Το μυθιστόρημα έφερε τον τίτλο *Το κόκκινο σπίτι* και στο εσώφυλλο φαινόταν μια θολή εικόνα του προσώπου του συγγραφέα, φωτογραφία ενδεχομένως ή ίσως και σχέδιο με κάρβουνο. Σύμφωνα με το βιογραφικό σημείωμα, ο Χουλιάν Καραξ ήταν ένας εικοσιεφτάχρονος νεαρός που είχε γεννηθεί με το ξεκίνημα του αιώνα στην πόλη της Βαρκελώνης και τώρα ζούσε στο Παρίσι, έγραφε στα γαλλικά και κέρδιζε τα προς το ζην δουλεύοντας τα βράδια ως

* Ο Πανταγκριέλ ήταν ο ένας απ' τους δύο βασικούς ήρωες –ο άλλος είναι ο Παργαντούας– των σατιρικών έργων που γράφτηκαν από τον Φρανσουά Ραμπιλέ τον δέκατο έκτο αιώνα και στα οποία περιγράφονται με τρόπο κωμικό και συχνά προκλητικό η ζωή και οι περιπέτειες των δύο αυτών γιγάντων. (Σ.τ.Μ.)

πιανίστας σε ένα βαριετέ. Το κείμενο στο οπισθόφυλλο, πομπώδες και παλιομοδίτικο, σύμφωνα με τα γούστα της εποχής, διακήρυξε σε μια πρόζα παλαιογερμανικού ύφους ότι εκείνο ήταν το πρώτο του έργο, κείμενο λαμπρής καλλιτεχνικής αξίας, ενός ταλέντου πρωτεύεικού και ξεχωριστού, πολλά υποσχόμενου για το μέλλον των ευρωπαϊκών γραμμάτων, δίχως όμοιό του στον κόσμο ετούτο. Παρ' όλα αυτά, η περίληψη που ακολουθούσε σου έδινε να καταλάβεις ότι στην πλοκή περιλαμβάνονταν στοιχεία κάπως σκοτεινά και μελοδραματικά, πράγμα που πάντα αποτελούσε πλεονέκτημα στα μάτια του μεσιέ Ροκφόρ, γιατί αυτό που περισσότερο του άρεσε –μετά τους κλασικούς βέβαια– ήταν οι αστυνομικές και οι ερωτικές ιστορίες.

Το *Κόκκινο σπίτι* αφηγούνταν τη βασανισμένη ζωή ενός μυστηριώδους ατόμου, το οποίο χτυπούσε καταστήματα παιχνιδιών και μουσεία κλέβοντας κούκλες και μαριονέτες, που στη συνέχεια τους έβγαζε τα μάτια και τις πήγαινε στο σπίτι του, ένα εγκαταλειμμένο, στοιχειωμένο θερμοκήπιο στις όχθες του Σηκουάνα. Μια νύχτα που μπήκε σ' ένα μεγαλόπρεπο αρχοντικό της οδού Φουά προκειμένου να κλέψει την ιδιωτική συλλογή από κούκλες ενός μεγιστάνα ο οποίος είχε πλουτίσει με σκοτεινές μεθόδους κατά τη διάρκεια της Βιομηχανικής Επανάστασης, η κόρη του, μια δεσποινιδούλα της καλής κοινωνίας του Παρισιού, πολύ μορφωμένη και καλλιεργημένη κοπέλα, ερωτεύεται τον κλέφτη. Καθώς εξελίσσεται η πολυτάραχη αυτή σχέση, μέσα από πλήθος τολμηρών σκηνών και επεισοδίων που εκτυλίσσονται στο μισόφωτο, η ηρωίδα καταφέρνει να διαλευκάνει το μυστήριο που ωθούσε τον αινιγματικό πρωταγωνιστή –ο οποίος ποτέ δεν αποκαλύπτει το όνομά του– να τυφλώνει τις κούκλες, ενώ παράλληλα ανακαλύπτει ένα τρομερό μυστικό που αφορά τον ίδιο της τον πατέρα και τη συλλογή του από πορσελάνινες κούκλες και οδηγείται αναπότρεπτα σε ένα απaráμιλλο φινάλε γοτθικής τραγωδίας.

Ο μεσιέ Ροκφόρ, που ήταν ένας δρομέας αντοχής στους λογοτεχνικούς αγώνες και περηφανευόταν πως κατείχε μια μεγάλη συλλογή από επιστολές υπογεγραμμένες απ' όλους τους εκδό-

τες του Παρισιού, που απέρριπταν τους τόμους των ποιημάτων και των πεζών τους οποίους εκείνος τους έστελνε ασταμάτητα, αναγνώρισε τον οίκο που είχε εκδώσει το συγκεκριμένο μυθιστόρημα· ήταν μια εκδοτική εταιρεία της κακής ώρας, γνωστή –που λέει ο λόγος– για τα βιβλία μαγειρικής, ραπτικής και λοιπών οικιακών τεχνών που εξέδιδε. Ο ιδιοκτήτης του πάγκου με τα μεταχειρισμένα βιβλία τού είπε ότι το μυθιστόρημα είχε μόλις κυκλοφορήσει κι ότι είχε καταφέρει να αποσπάσει κάνα δυο κριτικές που δημοσιεύτηκαν σε εφημερίδες της επαρχίας δίπλα στη στήλη με τα μνημόσυνα. Οι κριτικοί είχαν ξεμπερδέψει μαζί του μέσα σε δυο γραμμές, συστήνοντας στον νεαρό Καράξ να μην αφήσει τη δουλειά του ως πιανίστα, γιατί ήταν ολοφάνερο πως στο χώρο της λογοτεχνίας δεν επρόκειτο να διακριθεί. Ο μεσιέ Ροκφόρ, που η καρδιά και το πορτοφόλι του έλιωναν μπροστά στις απέλπιδες υποθέσεις, αποφάσισε να διαθέσει μισό φράγκο αγοράζοντας το μυθιστόρημα εκείνου του Καράξ μαζί με μια εξαιρετική έκδοση του μεγάλου δασκάλου, του οποίου αισθανόταν σαν παραγνωρισμένος ακόμη διάδοχος, του Γκιστάβ Φλομπέρ.

Στο τρένο για τη Λιόν γινόταν το αδιαχώρητο κι ο μεσιέ Ροκφόρ δεν είχε άλλη επιλογή παρά να μοιραστεί το κουπέ του της δεύτερης θέσης με δύο μοναχές, οι οποίες, με το που άφησαν πίσω τους το σταθμό του Άουστερλιτς, δεν έπαψαν να του ρίχνουν επικριτικές ματιές μουρμουρίζοντας χαμηλόφωνα. Όντας το αντικείμενο μιας τέτοιας ενδεδεχούς παρατήρησης, ο δάσκαλος προτίμησε να βγάλει εκείνο το μυθιστόρημα απ' την τσάντα του και να βρει καταφύγιο πίσω απ' τις σελίδες του. Η έκπληξή του ήταν απεριγράπτη όταν, ύστερα από εκατοντάδες χιλιόμετρα, ανακάλυψε πως είχε ξεχάσει τις καλόγριες, το ταρακούνημα του τρένου και το τοπίο που γλιστρούσε σαν ένα κακό όνειρο των αδερφών Λιμιέρ έξω απ' τα παράθυρα της αμαξοστοιχίας. Διάβαζε όλη τη νύχτα, αγνοώντας το ροχαλητό των καλογριών και τους σταθμούς που διακρίνονταν φευγαλέα μες στην ομίχλη. Γυρίζοντας την τελευταία σελίδα, με την αυγή πια, ο μεσιέ Ροκφόρ διαπίστωσε πως τα μάτια του ήταν δακρυσμένα και η καρδιά του δηλητηριασμένη από φθόνο και κατάπληξη.

Την ίδια εκείνη Δευτέρα, ο μεσιέ Ροκφόρ τηλεφώνησε στον εκδοτικό οίκο στο Παρίσι, προκειμένου να ζητήσει πληροφορίες για κείνο τον Χουλιάν Καράξ. Έπειτα από πολλή επιμονή, μια τηλεφωνήτρια με ασθματική φωνή και μοχθηρή διάθεση του απάντησε πως η διεύθυνση του κυρίου Καράξ δεν της ήταν γνωστή, πως έτσι κι αλλιώς δεν είχε πλέον καμία σχέση με τον συγκεκριμένο εκδοτικό οίκο κι ότι το μυθιστόρημα *Το κόκκινο σπίτι* είχε πουληθεί όλα κι όλα εβδομήντα εφτά αντίτυπα από τη μέρα της έκδοσής του, εκ των οποίων υπέθετε ότι τα περισσότερα τα είχαν αγοράσει οι δεσποινίδες ελαφρών ηθών και άλλοι τακτικοί πελάτες του καταστήματος όπου έπαιζε ο συγγραφέας τα βράδια νυχτερινά και πολωνέζες για λίγα νομίσματα. Τα υπόλοιπα αντίτυπα είχαν επιστραφεί και πολτοποιηθεί προκειμένου να τυπωθούν προσευχήτάρια, πρόστιμα και λαχεία. Η άθλια τύχη του μυστηριώδη συγγραφέα τον έκανε να κερδίσει τη συμπάθεια του μεσιέ Ροκφόρ. Τα επόμενα δέκα χρόνια, σε κάθε επίσκεψή του στο Παρίσι, έψαχνε στα παλαιοβιβλιοπωλεία να βρει και άλλα έργα του Χουλιάν Καράξ. Ποτέ του δε βρήκε κανένα. Σχεδόν κανείς δεν είχε ακούσει να γίνεται λόγος για το συγγραφέα κι όσοι τον είχαν ακουστά ελάχιστα γνώριζαν. Ορισμένοι υποστήριζαν ότι είχε εκδώσει μερικά βιβλία ακόμα, πάντα σε εκδοτικούς οίκους δεύτερης διαλογής και σε γελοία τιράζ. Αυτά τα βιβλία –αν όντως υπήρχαν– ήταν αδύνατον να βρεθούν. Ένας βιβλιοπώλης υποστήριζε σε κάποια φάση ότι είχε βρεθεί στα χέρια του ένα αντίτυπο από κάποιο μυθιστόρημα του Χουλιάν Καράξ με τον τίτλο *Ο κλέφτης των καθεδρικών*, αλλά είχε περάσει πολύς καιρός από τότε και δεν ήταν εντελώς βέβαιος. Στα τέλη του 1935 έφτασε στ' αυτιά του η είδηση ότι ένα καινούργιο μυθιστόρημα του Χουλιάν Καράξ, *Η σκιά του ανέμου*, είχε εκδοθεί από έναν μικρό εκδοτικό οίκο στο Παρίσι. Έγραψε στον εκδότη προκειμένου ν' αγοράσει κάμποσα αντίτυπα. Ποτέ δεν πήρε απάντηση. Την επόμενη χρονιά, την άνοιξη του 1936, ο παλιός του φίλος, ο τύπος με τον πάγκο στη νότια όχθη του Σηκουάνα, τον ρώτησε αν εξακολουθούσε να ενδιαφέρεται για τον Καράξ. Ο μεσιέ Ροκφόρ τον διαβεβαίωσε ότι δε σκόπευε να παραιτηθεί ποτέ του. Ήταν πια θέμα πείσματος: αν όλος ο κόσμος είχε βαλθεί να θάψει τον Καράξ στη λησμονιά, εκείνος δεν

είχε καμία διάθεση να πάει με τα νερά του. Ο φίλος του του εξήγησε ότι λίγες βδομάδες νωρίτερα είχαν κυκλοφορήσει κάτι φήμες σχετικά με τον Καραξί. Απ' ό,τι φαινόταν, η τύχη του είχε αρχίσει να αλλάζει. Επρόκειτο να παντρευτεί μια κυρία της καλής κοινωνίας, ενώ είχε εκδώσει κι ένα καινούργιο μυθιστόρημα, ύστερα από κάμποσα χρόνια σιωπής, που για πρώτη φορά στα χρονικά είχε αποσπάσει μια θετική κριτική που δημοσιεύτηκε στη *Le Monde*. Κι εκεί που φαινόταν να αλλάζουν τα πράγματα στη ζωή του – εξήγησε ο βιβλιοπώλης –, ο Καραξί είχε μπλεχτεί σε μια μονομαχία στο κοιμητήριο Περ Λασέζ. Οι περιστάσεις υπό τις οποίες συνέβη το συγκεκριμένο γεγονός δεν ήταν σαφείς. Το μόνο που είχε μαθευτεί ήταν ότι η μονομαχία είχε λάβει χώρα τα ξημερώματα της μέρας που επρόκειτο να παντρευτεί ο Καραξί κι ότι ο γαμπρός δεν εμφανίστηκε τελικά ποτέ στην εκκλησία.

Ακούγονταν διάφορες απόψεις, για όλα τα γούστα: κάποιοι τον ήθελαν νεκρό σ' εκείνη τη μονομαχία και το πτώμα του παρατημένο σε έναν ανώνυμο τάφο· άλλοι, πιο αισιόδοξοι, προτιμούσαν να πιστεύουν ότι ο Καραξί, μπλεγμένος σε κάποια σκοτεινή υπόθεση, είχε αναγκαστεί να εγκαταλείψει την αρραβωνιαστικιά του στα σκαλιά της εκκλησίας και να το σκάσει απ' το Παρίσι, επιστρέφοντας στη Βαρκελώνη. Ο ανώνυμος τάφος δε βρέθηκε ποτέ και λίγο καιρό αργότερα κυκλοφορούσε μια νέα εκδοχή της ιστορίας: ο Χουλιάν Καραξί, κυνηγημένος απ' την κακή του μοίρα, είχε πεθάνει στη γενέθλια πόλη του μέσα σε συνθήκες απόλυτης εξαθλίωσης. Τα κορίτσια απ' το μπορντέλο όπου έπαιζε πιάνο είχαν κάνει έρανο προκειμένου να του προσφέρουν μια αξιοπρεπή κηδεία. Όταν έφτασε η επιταγή, η σορός του είχε ήδη ταφεί σ' έναν ομαδικό τάφο, μαζί με τα πτώματα των ζητιάνων και των ανώνυμων ανθρώπων που βρίσκονταν να επιπλέουν στα νερά του λιμανιού ή πέθαιναν απ' το κρύο στις σκάλες του μετρό.

Έστω και για να πάει κόντρα στη μοίρα, ο μεσιέ Ροκφόρ δεν ξέχασε τον Καραξί. Έντεκα χρόνια ύστερα από κείνη τη μέρα που

είχε ανακαλύψει το *Κόκκινο σπίτι*, αποφάσισε να δανείσει το μυθιστόρημα στις δυο του μαθήτριες, με την ελπίδα ότι ίσως εκείνο το παράξενο βιβλίο να τις ενθάρρυνε να αποκτήσουν τη συνήθεια της ανάγνωσης. Η Κλάρα κι η Κλοντέτ ήταν εκείνη την εποχή δυο δεκαπεντάχρονες που το αίμα τους έβραζε απ' τις ορμόνες, ενώ ο κόσμος τούς έκλεινε το μάτι έξω απ' τα παράθυρα της αίθουσας όπου μελετούσαν. Παρά τις προσπάθειες του δασκάλου τους, ως εκείνη τη στιγμή είχαν δείξει απόλυτη ανοσία απέναντι στη μαγεία των κλασικών, στους μύθους του Αισώπου ή στους αθάνατους στίχους του Δάντη Αλιγκέρι. Ο μεσιέ Ροκφόρ, φοβούμενος ότι το συμβόλαιό του θα ακυρωνόταν αν η μητέρα της Κλάρα ανακάλυπτε ότι το διδασκαλικό του έργο είχε ως αποτέλεσμα να μεγαλώνει δύο αναλφάβητες με ονειροπαρμένο νου, επέλεξε να τους δώσει το μυθιστόρημα του Καράξ με το πρόσχημα ότι ήταν μια ερωτική ιστορία από κείνες που σ' έκαναν να κλαις με μαύρο δάκρυ, πράγμα βέβαια που ήταν η μισή αλήθεια.

Ποτέ άλλοτε δεν είχα ξαναιώσει να μαγεύομαι, να γοητεύομαι, να βυθίζομαι έτσι σε μια ιστορία όσο στην ιστορία που αφηγούνταν εκείνο το βιβλίο», μου είπε η Κλάρα. «Μέχρι τότε η ανάγνωση για μένα δεν ήταν παρά μια υποχρέωση, κάτι σαν πρόστιμο που έπρεπε να πληρώνω σε δασκάλους και παιδαγωγούς, δίχως να ξέρω και πολύ καλά το γιατί. Δεν είχα γνωρίσει την ηδονή τού να διαβάζεις, να εξερευνάς πόρτες που ανοίγονται στην ψυχή σου, την ηδονή τού να αφήνεσαι στη φαντασία, στην ομορφιά και στο μυστήριο της πλοκής και της γλώσσας ενός έργου. Όλα αυτά γεννήθηκαν μέσα μου χάρη σ' εκείνο το μυθιστόρημα. Έχεις φιλήσει ποτέ σου κανένα κορίτσι, Ντανιέλ;»

Ο νους μου βραχυκύκλωσε κι ένιωσα να 'χω στο στόμα μου πριονίδι αντί για σάλιο.

«Καλά, είσαι πολύ μικρός ακόμη. Αλλά είναι η ίδια ακριβώς αίσθηση, αυτή η σπίθα της πρώτης φοράς που δεν ξεχνιέται ποτέ. Ετούτος εδώ είναι ένας κόσμος από σκιές, Ντανιέλ, και η μαγεία σπανίζει. Εκείνο το βιβλίο μού έδειξε ότι το διάβασμα μπορούσε να με κάνει να ζω ολοένα και πιο έντονα, να μου ξαναδώσει πίσω την όραση που είχα χάσει. Γι' αυτό και μόνο, εκείνο το βιβλίο που κανέναν δεν του έδινε σημασία μού άλλαξε τη ζωή».

Σ' εκείνη τη φάση πια, εγώ είχα μείνει εμβρόντητος, στο έλεος εκείνου του πλάσματος, που στα λόγια και στη γοητεία του δεν μπορούσα –κι ούτε ήθελα– να αντισταθώ. Ευχόμουν να μην έπαυε ποτέ να μιλάει, να με τύλιγε για πάντα η φωνή της, να μην επέστρεφε ποτέ ο θεός της να καταστρέψει εκείνη τη στιγμή που ανήκε μόνο σ' εμένα.

«Χρόνια ολόκληρα έψαχνα να βρω και άλλα βιβλία του Χου-

λιάν Καράξ», συνέχισε η Κλάρα. «Ρωτούσα σε βιβλιοθήκες, βιβλιοπωλεία, σχολεία... πάντα μάταια. Κανείς δεν είχε ακούσει να γίνεται λόγος για τον ίδιο ή τα βιβλία του. Δεν μπορούσα να το καταλάβω. Λίγο καιρό αργότερα έφτασε στ' αυτιά του μεσιέ Ροκφόρ μια παράξενη ιστορία σχετικά μ' ένα άτομο που έψαχνε σε βιβλιοπωλεία και βιβλιοθήκες έργα του Χουλιάν Καράξ και, όποτε έβρισκε κανένα, το αγόραζε, το έκλεβε ή φρόντιζε να το αποκτήσει με οποιονδήποτε τρόπο· κι ύστερα τους έβαζε φωτιά. Κανένας δεν ήξερε ποιος ήταν ούτε γιατί το έκανε. Ένα ακόμα μυστήριο που ερχόταν να προστεθεί στο αίνιγμα Καράξ. Με τον καιρό, η μητέρα μου αποφάσισε ότι ήθελε να επιστρέψει στην Ισπανία. Ήταν άρρωστη κι η Βαρκελώνη ήταν πάντα το σπίτι κι ο κόσμος της. Εγώ, πάλι, έτρεφα κρυφά μέσα μου την ελπίδα ότι εκεί θα μπορούσα να ψάξω και πάλι για τον Καράξ, δεδομένου ότι, στο τέλος τέλος, η Βαρκελώνη ήταν η πόλη όπου είχε γεννηθεί κι όπου είχε εξαφανιστεί διαπαντός στις αρχές του πολέμου. Το μόνο που βρήκα ήταν δρόμοι που δεν οδηγούσαν πουθενά, παρά τη βοήθεια του θείου μου. Και τη μητέρα μου όμως, στη δική της αναζήτηση, την περίμενε παρόμοια τύχη. Η Βαρκελώνη που βρήκε επιστρέφοντας δεν ήταν πια η ίδια πόλη μ' εκείνη που είχε αφήσει πίσω της. Τώρα βρισκόταν αντιμέτωπη με μια πόλη σκοτεινή, στην οποία δε ζούσε πια ο πατέρας μου, αλλά η ανάμνησή του στοίχειωνε την κάθε της γωνιά. Και, σαν να μην της έφτανε εκείνη η ερημιά, αποφάσισε να προσλάβει κάποιον που θα έψαχνε να βρει τι ακριβώς είχε συμβεί στον πατέρα μου. Έπειτα από μήνες ερευνών, το μόνο που κατάφερε να βρει ο ντετέκτιβ ήταν ένα σπασμένο ρολόι χειρός και το όνομα του άντρα που είχε σκοτώσει τον πατέρα μου στις τάφρους του κάστρου του Μοντζουίκ. Τον έλεγαν Φουμέρο, Χαβιέρ Φουμέρο. Μας είπαν πως εκείνος ο τύπος –και δεν ήταν κι ο μόνος– είχε ξεκινήσει ως έμμισθος πιστολάς της FAI*, φλερτάροντας με τους αναρχικούς, τους κομμουνιστές

* FAI (Federación Anarquista Ibérica): Ομοσπονδία Αναρχικών της Ιβηρικής. Ιδρύθηκε στη Βαλένθια το 1927, για να κρατήσει τη CNT (Confederación Nacional del Trabajo – Εθνική Ομοσπονδία Εργαζομένων) στο δρό-

και τους φασίστες, κοροϊδεύοντάς τους όλους και πουλώντας τις υπηρεσίες του σ' όποιον πρόσφερε τα περισσότερα, κι ότι μετά την πτώση της Βαρκελώνης είχε περάσει στην πλευρά των νικητών και είχε μπει στο αστυνομικό σώμα. Σήμερα είναι ένας διάσημος και παρασημοφορημένος επιθεωρητής. Τον πατέρα μου δεν τον θυμάται κανείς. Όπως μπορείς να φανταστείς, η μητέρα μου έσβησε μέσα σε λίγους μόλις μήνες. Οι γιατροί είπαν πως έφταιγε η καρδιά της κι εγώ πιστεύω πως αυτή τη φορά είχαν δίκιο. Μετά το θάνατό της, πήγα να μείνω με το θείο μου τον Γουστάβο, που ήταν ο μόνος συγγενής της μητέρας μου ο οποίος είχε απομείνει στη Βαρκελώνη. Εγώ τον λάτρευα, γιατί κάθε φορά που ερχόταν να μας επισκεφτεί μου έφερνε για δώρο βιβλία. Αυτός είναι η μόνη μου οικογένεια κι ο καλύτερός μου φίλος όλα ετούτα τα χρόνια. Παρόλο που τον βλέπεις έτσι, κάπως αλαζόνα, στην πραγματικότητα η καρδιά του είναι σαν μικρού παιδιού. Κάθε βράδυ ανελιπώς, ακόμα κι αν τα μάτια του κλείνουν απ' τη νύστα, κάθεται λίγη ώρα και μου διαβάζει».

«Αν το θέλετε, θα μπορούσα κι εγώ να σας διαβάζω», προσφέρθηκα εγώ όλο προθυμία, μετανιώνοντας στη στιγμή για το θράσος μου, καθώς πίστευα πως για την Κλάρα η συντροφιά μου μόνο μπελάς μπορούσε να 'ναι, αν όχι ένα σκέτο αστείο.

«Ευχαριστώ, Ντανιέλ», αποκρίθηκε εκείνη. «Πολύ θα μου άρεσε».

«Είμαι στη διάθεσή σας».

Κατένευσε ελαφρά αναζητώντας με, με το χαμόγελο πάντα ζωγραφισμένο στο πρόσωπό της.

«Δυστυχώς δεν έχω πια εκείνο το αντίτυπο απ' το *Κόκκινο σπίτι*», είπε. «Ο μεσιέ Ροκφόρ δεν ήθελε να το αποχωριστεί. Θα μπορούσα να προσπαθήσω να σου αφηγηθώ την πλοκή, αν και κάτι τέτοιο θα ήταν σαν να περιγράφεις έναν καθεδρικό λέγοντας πως είναι ένας σωρός από πέτρες που καταλήγει σε μυτερή κορυφή».

μο του αναρχισμού. Η επιρροή της στη χάραξη της πολιτικής της CNT στις αρχές της δεκαετίας του '30 οδήγησε σε σύγκρουση με λιγότερο ριζοσπάστες συνδικαλιστές. (Σ.τ.Μ.)

«Είμαι σίγουρος πως μπορείτε να μου το αφηγηθείτε καλύτερα απ' ό,τι πιστεύετε», μουρμούρισα εγώ.

Οι γυναίκες διαθέτουν ένα αλάνθαστο ένστικτο, που τις ειδοποιεί πότε ένας άντρας είναι τρελά ερωτευμένος μαζί τους, ειδικά μάλιστα όταν ο εν λόγω άντρας είναι βλάκας με περικεφαλαία και ανήλικος. Εγώ πληρούσα όλες τις προϋποθέσεις για να με στείλει η Κλάρα Μπαρθελό στον αγύριστο, αλλά προτίμησα να πιστεύω ότι το γεγονός πως ήταν τυφλή μου εξασφάλιζε ένα περιθώριο ασφαλείας κι ότι το έγκλημά μου – η απόλυτη και θλιβερή αφοσίωσή μου σε μια γυναίκα που είχε τα διπλά χρόνια από μένα, διπλάσια εξυπνάδα και ανάστημα– θα έμενε κρυφό. Αναρωτιόμουν τι άλλο μπορούσε να 'χει δει εκείνη σ' εμένα και είχε αποφασίσει να μου χαρίσει τη φιλία της, εκτός ίσως από μια χλομή αντανάκλαση του ίδιου της του εαυτού, έναν απόηχο μοναξιάς και απώλειας. Στα όνειρα που έκανα ως σχολειάρπαιδο, οι δυο μας ήμασταν πάντα δυο δραπέτες που καλπάζαμε στη ράχη ενός βιβλίου, έτοιμοι να το σκάσουμε σε κόσμους φανταστικούς και σε όνειρα από δεύτερο χέρι.

Όταν ο Μπαρθελό επέστρεψε σέρνοντας το γατίσιο του χαμόγελο, είχαν ήδη περάσει δύο ώρες, που εμένα μου είχαν φανεί σαν δυο λεπτά. Ο βιβλιοπώλης μου έτεινε το βιβλίο κλείνοντάς μου το μάτι.

«Κοίτα το καλά, κεφτεδάκι, μην έρθεις ύστερα και μου λες ότι σε κορόιδεψα και το άλλαξα, ε;»

«Σας εμπιστεύομαι», αποκρίθηκα εγώ.

Μεγάλη βλακεία. Στο τελευταίο θύμα που μου 'πε τέτοιο πράγμα – ένας Αμερικανός τουρίστας ήταν, που πίστευε ακράδαντα ότι τη συνταγή της αστουριάνικης φασολάδας την είχε επινοήσει ο Χέμιγγουεϊ στο φεστιβάλ του Σαν Φερμίν– πούλησα ένα αντίτυπο του *Φουεντεοβεχούνα** υπογεγραμμένο με στιλό απ' τον

* *Fuenteovejuna*: Θεατρικό έργο σε τρεις πράξεις, γραμμένο το 1610 από τον Λόπε ντε Βέγκα. Δημοσιεύτηκε στη Μαδρίτη το 1619 με τίτλο *Δωδέκα-το μέρος των κωμωδιών του Λόπε ντε Βέγκα Κάρπιο*. (Σ.τ.Μ.)

ίδιο τον Λόπε ντε Βέγκα –για να καταλάβεις τι βλάκας ήταν–, άρα κοίτα να προσέχεις πάντα, γιατί σ' ετούτη τη δουλειά με τα βιβλία δεν πρέπει να εμπιστεύεσαι ούτε τον ίδιο σου τον εαυτό».

Νύχτωνε όταν βγήκαμε και πάλι στην οδό Κανούδα. Μια δροσερή αύρα χτένιζε την πόλη κι ο Μπαρθελό έβγαλε το παλτό του και το έριξε στους ώμους της Κλάρα. Βλέποντας πως δε θα μου παρουσιαζόταν καλύτερη ευκαιρία από κείνη, πέταξα παριστάνοντας τον αδιάφορο πως, αν συμφωνούσαν κι εκείνοι, θα μπορούσα να περάσω απ' το σπίτι τους την επόμενη μέρα, να διαβάσω μερικά κεφάλαια απ' τη *Σκιά του ανέμου* στην Κλάρα. Ο Μπαρθελό μού έριξε μια λοξή ματιά, γελώντας εις βάρος μου.

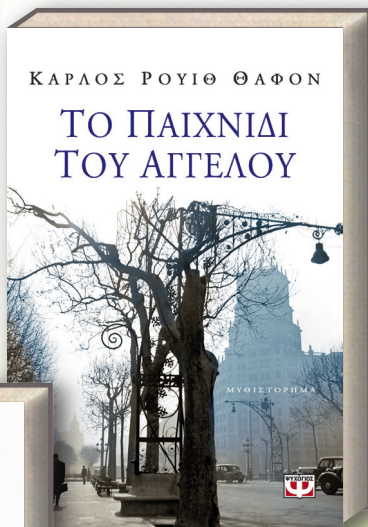
«Πολύ βιάζεσαι, παλικάρι μου», μουρμούρισε, αν και το ύφος του φανέρωνε μάλλον επιδοκιμασία.

«Εντάξει, αν δε σας βολεύει, ίσως κάποια άλλη μέρα...»

«Η Κλάρα αποφασίζει», είπε ο βιβλιοπώλης. «Στο σπίτι έχουμε ήδη εφτά γάτες και δυο παπαγάλους. Ένα ζώακι ακόμα δε θα μας κάνει και μεγάλη διαφορά».

«Θα σε περιμένω, λοιπόν, αύριο κατά τις εφτά», είπε τελικά η Κλάρα. «Την ξέρεις τη διεύθυνση;»

ΚΑΡΛΟΣ ΡΟΥΙΘ ΘΑΦΟΝ: Ο κορυφαίος σύγχρονος Ισπανός λογοτέχνης.

Κρυμμένο στην καρδιά της παλιάς πόλης της Βαριελώνης βρίσκεται το Κοιμητήριο των Λησμονημένων Βιβλίων, μια λαβυρινθώδης βιβλιοθήκη με ξεχασμένους τίτλους που δεν εκδίδονται πια. Σ' αυτή τη βιβλιοθήκη οδηγείται από τον πατέρα του ο δεκάχρονος Ντανιέλ για να επιλέξει ένα βιβλίο από τα ράφια. Διαλέγει τη *Σκιά του ανέμου* του Χουλιάν Καράξ. Καθώς ο Ντανιέλ μεγαλώνει, διάφοροι άνθρωποι φαίνεται να ενδιαφέρονται για το εύρημά του. Μια νύχτα, ενώ περιπλανιέται στους δρόμους, τον πλησιάζει μια φιγούρα που του θυμίζει έναν ήρωα από τη *Σκιά του ανέμου*. Ο άντρας αυτός προσπαθεί να εντοπίσει όλα τα έργα του Καράξ για να τα κάψει. Αυτό που αρχίζει ως μια υπόθεση λογοτεχνικής περιέργειας εξελίσσεται σε έναν αγώνα για την ανακάλυψη της αλήθειας πίσω από τη ζωή και το θάνατο του Χουλιάν Καράξ.

Ένα βιβλίο-σταθμός, μια γοητευτική εξερεύνηση της εμμονής στη λογοτεχνία και στον έρωτα.

Η τριλογία ΤΟ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ κυκλοφορεί σε περισσότερες από 50 χώρες και έχει πουλήσει 23 εκατομμύρια αντίτυπα παγκοσμίως.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΤΑΤΟΙΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

ISBN 978-960-496-781-0

9 789604 967810

ΚΩΔ. ΜΗΧ. ΣΗΜ.: 11704

ΕΣΕΙΣ ΚΙ ΕΜΕΙΣ ΠΑΝΤΑ Σ' ΕΠΑΦΗ

